

Munib Delalić
Nostalgčno se dovršiti

Nakladnici
Fidipid Zagreb
Obzor Međugorje

Za nakladnike
Slobodan Delalić
Pero Buntić

Urednici
Diana Burazer
Miro Petrović

Design omota
Elvis Duspara

Layot i grafička priprema
Fidipid Zagreb

Photo na omotu
Zoran Filipović

Tisak
Sklad boja Zagreb

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Zagreb

UDK 821.163(497.6)-1

DELALIĆ, Munib

Nostalglično se dovršiti / Munib
Delalić. – Međugorje : Obzor ; Zagreb :
Fidipid, 2004.

Stihovi.

ISBN 953-99842-1-1 (Fidipid)

441126183

Copyright © Munib Delalić 2004

Printed in Croatia 2004

MUNIB DELALIĆ

NOSTALGIČNO SE DOVRŠITI

S A D R Ź A J

I (KUĆA ŹALOSTI)

Kuća žalosti	11
S prašine zemlja	12
Olujne ljestve	13
Oči nikad ne lažu	14
Nigdje toga nema	15

II (MANJE JE VEĆE)

Manje je veće	19
Knjiga suprotnosti	20
Subotom uvečer	22
Zamisli, kako ništa može biti teško	23
Za vješanje sredstvo	25

III (PIŠI KAO ŠTO VOLIŠ)

Ništa ne čini ako nije iz ljubavi	29
Piši kao što voliš	30
Šalu na stranu	31
U oružanih snaga domu	32
Nije naodmet znati	33

IV (KO JEDNAK JE ISTI NIJE)

Ko jednak je isti nije	37
Svijetu sučelice	38
Kao u more brod	40
Poslije duge, teške kiše	41
Godina velikog povratka	42

V (MOJA JE KUĆA SAMO
TREN U VREMENU)

”Moja je kuća samo tren u vremenu”	45
Vrt na kiši	46
Air bosna	47
Domaća zadaća	48
Mrak je sunca čedo	49

VI (DIJELOVI ZEMLJE)

Dijelovi zemlje	53
Celan, u lillehammeru, na igrama zimskim	54
U kopenhagenu, na obstfelderovom grobu	55
Tumaranje ili ”mišić koji sve pokreće”	57
Jedan je poezije dan	58

VII (NOSTALGIČNO SE DOVRŠITI)

Težak teret	63
Lov ulovljenih	64
Vladičin han	65
Kad mrtvi se budimo	66
Nostalgично se dovršiti	67
Bilješka o autoru	69

*Ako me nostalgija
ne dovrši, ništa neće.*

Skandinavsko pismo (1993)

I (KUĆA ŽALOSTI)

KUĆA ŽALOSTI

Dva dana nikako ne mogu
prežaliti: onaj koji je bio,
i onaj koji će doći –
glasom omara
khayyama neko progovara
Iz otvorene rake na kojoj stoji
Povijest književnosti. Žalost je,
moram priznati, lijepa, nikakva
joj manjka nije. Riječima se njenim
branim od nemoći da iskažem sve
što me muči: što jednostavnije je da
srcu se lakše ne daje? Književnost
je kuća žalosti, malo profana
malo sveta; kao i duša,
koja je čudnovat prijatelj,
za koju se sve lijepi,
kao da je od magneta
I to nikako ne mogu prežaliti –
tu riječ lijepu riječ tužnu koja je
već sutra već jučer...

S PRAŠINE ZEMLJA

Ne događa se to uvijek, rekao si,
onda, sa svom imovinom u rukama,
već jednom, i tad je to život cijeli, koji
ne košta više od dječjega pogleda...

Sve je zavičaj, rekao si, poslije,
(gledajući u daljinu) gledaš li dovoljno
daleko. I sve te otvara, kao što oko
otvaraju usta. I ne dogodi se to

jednom, već stalno, i tad je to život
cijeli, koji ne košta više od par sijedih
vlasi... A to što s hlaća otresaš i s cipela
otpuhuješ, nije prašina, već tvoja jedina

zemlja. Ona što "važnim te činila i u riječ
pretvarala", onako kao što je i ona tobom
slobodnom bivala, i vidljivom postajala
I nije koštala više od dječjega pogleda...

OLUJNE LJESTVE

Kako opisati zimu crnu
kad posvud je bijela? Napisati:
Gdje sve prestaje ona počinje?
”Pomalo nalik na te” – reče mi
nada s kojom još uvijek živim
”U riječima si svojim
eto skupljen
kao hram oko svoga mira!”

Ko sâm je, čuje vjetar u granama
I kad ga bace, neznano kud, a on se
na glavu dočeka, nikad se ne zna –
možda ga olujne podignu ljestve?
Što je, kratkoročno gledano, možda
i nebitno, ali je dalekosežno veoma
važno. I ”neoprostivo” – rekla bi
nada s kojom još uvijek živim
– kad u nemilosti je sve što znamo,
sve da zabijeli i kad zima ne padne
i mraz okuje svijet cijeli

Ko čuje vjetar u granama, sâm je
I zna da nije moglo biti drugačije,
kad sve su zime u jednu zimu stale
Koju, niko pametan, u godišnje doba
više i ne ubraja. Ništa se ne može
s njom ni opisati, kad ništa se od nje
bijeje i ne vidi, samo olujne ljestve
koje te neznano kud podižu...

OČI NIKAD NE LAŽU

Oči su, kažu, ogledalo duše
I one nikad ne lažu. Ali, ideš
li slijepo za njima, odvesti te
moгу
onamo gdje nikad nisi bio, i
gdje biti možda ne bi htio
I sve što tamo ugledaš, više
nikako ne možeš zaboraviti
I onda hodaš, bosonog, malo
po žeravici, malo po rosi...

A kad se pravda po krivici
rasporedi, i sve zemljom
izmiri i poravna, tri tad psa
kako s jednim trču srcem
sanjati moraš stalno. Dok duša,
sâma, na dva se jezika
poput snijega topi...

I sve je drugo tad nevažno,
oči nikad ne lažu, tu gdje ti je
dom, tu i jesi. I život je, opet ti
svi kažu, lijep, kao slijepcu koji je
sve pamtio sve zaboravio
A u snu psi tako zanosno laju
”na sve što se krene: na svjetiljke,
na glasove i sjene”, kao godina duge
U kojima se anđeli, sakriveni,
hladnim poput slova smijehom smiju

NIGDJE TOGA NEMA

Prošao sam od juga do sjevera
cijelim u jednom dahu putem
samo da bih kazati mogao
ne nigdje toga nema

Nema, jer nepravda nikad
nije kriva, što dalje odeš to bolje
vidiš, malo znaju oni što krive
neretve uporno ispravljaju

Smiješno, kao računanje ozada

Iako je nužno: da jedan bi sijekao
dvojica moraju pridržavati snagu
vještini davati u zamjenu
za dobiveni gubitak

Ne, nigdje toga nema
Ko bez daha je gol ostaje i
misli slobodan je, kao dijete koje
bez majke nigdje sigurno nije

Računati ozada, o smiješno li je!

II (MANJE JE VEĆE)

MANJE JE VEĆE

za tri glasa i nijemi orkestar

Slab glas liči na zastavu predaje
Ne kažem ja, to nije moj stil,
već d. a. iz kanade gdje služi
svoj izgnanički rok, a kažu
nije morao; kao da se mora
kazati kada treba bježati...

Sve dok nas smrt ne rastavi
Ne kažem ja, nisam u tom bio,
već norveška kraljevna, njemu
što kao vrag je tužan pisac. Uzmi
me kakva jesam, kaže ona, i moje
su ruke, kad same su, kao istina
gole, i imam prsten s konjskom
glavom među nogama...

Ništa istinitije od tijela ne laže
dušo moja. Ko to kaže? Ne, nisam
ja, još u meni snage ima, već onaj
koji nikad ljubio nije te misli
da manje je veće, da više
se žudi što manje se susreće...

A onda se vani oglasio pas
Kao da je znao o čemu se radi o
kakav je lanac zlačana suza stala i
oko drži, u koje je već država jedna
s pogledom na more pala... rundov
lajavi jedan!

KNJIGA SUPROTNOSTI

Ista

su mjesta iste riječi, poručuje iz stockholma tomas tranströmer, strastveni u mladosti skupljač kukaca. Stara je kuća pala u čelo se ubila, lice joj, pamtim, od sna nije teže bilo, za što sam izgubio moć govora strašnom milošću pogođen. I o tome dosta – kad razlog je neshvatljiv, glad nije ključ svega. Nije?

Knjiga se suprotnosti polako otvara još polaganije lista, red po red, dan po dan, sve dok se iz sarajeva duraković ne javi ferida – nju nesamica piše, sporo i teško, ali dobrim ona putem ide, to znam; prva joj zraka sunca ostatkom mraka diše težinu očnih kapaka mjeri – i o tome više-manje dosta. Dosta?

Kad pola si radnog vremena sobom zaposlen a pola u bijegu, vidiš samo "glad, visoko zdanje što noću se pomjera." Slovo je m i slovo d u beskrajnoj masi teksta, sjećanje nas iz njeg gleda, i o tome dosta – knjiga je to koja se samo u mraku čita; narod nije, kako se mislilo, tamnica, da od zida se do zida događa, već pjesmica, što iz njegove je glave cijela. Cijela?

Ništa ne reci ako hoćeš da razumljiv si svima; koliko ljudi toliko pustih otoka; što dah je življi to korak je kraći, i najviše je života u pjesmama o smrti što zapravo bijelo su roblje; što za dane se crne danas nemilice kupuje, sutra se u bescjenje daje. Sutra?

Život je šahovski problem, da pojednostavim švedskoga tomasa, koji smrt rješava. Ni ranije nenormalno bilo nije, ali sad posve normalnim posta – u sarajevo i stockholm smjesta se odgovor posla – da nova su mjesta nove riječi... i obično je kasno, kad bude ti žao... i o tome, avaj, dosta!

SUBOTOM UVEČER

Subotom uvečer, u oslu, kao u svakom
gradu kojeg je uvijek sretna zvijezda vodila,
svi veselo rade na svojoj žalosti, kao da ih je
jedna majka rodila

Svak bi, subotom uvečer, kao i pisac moderni,
da i zabavan je, života pun, i nasmrt ozbiljan,
u isti čas – kao da istoga časa imade...

Ljubav se strašna subotom uvečer vodi: crno
koitira srce, djeluje, dok bijela mu se podloga
hoće-neće daje. U ljubavi strašnoj odgovor se,
na pitanje koje niko postavio nije, subotom
uvečer traži. I nije lako, jer dobiješ li jedno,
sve drugo izgubiš, reći će oni koji na kraju
prežive i, gubitku svakom, životom svojim
smisao daju. I istina je to živa koja, prema
ibsenu, dvadeset traje godina; i u njoj je toliko
subota da o večeri se njenoj naizust nauči pjevati:
Sreća je prava na pravom se mjestu u čas pravi
roditi, i plaču se porodnome, poslije, svake
subote od srca smijati smijati smijati

*ZAMISLI, KAKO NIŠTA
MOŽE BITI TEŠKO!*

Kod mlade synne lea
pas ima četiri srca
I sva trču, zamisli, u
isti čas: koliko nogu
toliko srca, što u mraku
kuca to se jedino vidi
A tek kad bih rekao
sve što ona zna! Imao
bih jednog bosanca za
blizanca i svaki bih dan,
zamisli, gradio kuću
I sa srcima punim
ptica, svaki put kad bih
zapjevao, od nje bih se
udaljavo, njoj vraćao...

Kasnije sam, kod tora
ulvena, našao nekoliko
riječi o pjesnikinji koju
su pojeli vlastiti psi; što,
ako ćemo pravo, ništa i
ne mora značiti, niti što
dokazuje, tim prije kada
kraj se početkom ne kazuje

A možda je ključ ove priče
kod one koja je u snu srela
toga ulvena: "Kazala sam mu
da prevodiš njegove pjesme..."

I nekakvi psi su s njim bili...
A zašto mi nisi rekao da je bio
mlad i lijep, već samo da se
plašio, i da je ruku na sebe
digao? Onu kojom je kažeš
pisao. Nije mi jasno ni kako je
to on život sebi oduzeo i prije
negoli ga je, kako si rekao, u ruke
uzeo. Zamisli, kako ništa može
biti teško!, tako si nekako rekao,
jer patnja nema nikakve klupe
na koju bi sjela...”

ZA VJEŠANJE SREDSTVO

Zaboga
povjeruj već jednom
u ono što kažeš! Tvrda vjera
i brdo pomjera, i tad sve vidiš,
sve do svoga boga, i sve te
videno tako slasno kaže, kao
da si ondje bio; i diviš se: nejasno
je lijepo, a lijepo je uvijek jasno

Povjeruj, zaboga, nikad nije
prekasno za povjerenje
kad prerano je za kajanje
Kad tvrdo vjeruješ, debelo
ti se vrati; i tad, i da se
na trgu, usred grada, objesiš,
rekli bi, dakako: Srce
Nema vjere bez boli mali moj

I ne očekuj da ti se na riječ
vjeruje
sve dok sam ne povjeruješ
da konopac je konopac
a srce
za vješanje sredstvo